

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

استان گیلان

بررسی وضعیت توسعه ای

و عدم تعادل های درون منطقه ای

سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان گیلان

دی ماه ۱۴۰۲

مساحت و تقسیمات کشوری

رتبه	نسبت استان به کشور (درصد)	کشور	گیلان	عنوان
۲۸	۰,۹	۱۶۲۸۵۵۴	۱۴۰۴۴	مساحت (کیلومتر مربع)
۱۰	۶,۳	۴۷۰	۱۷	تعداد شهرستان
۱۰	۷,۳	۱۴۲۸	۵۳	تعداد شهر
۹	۴	۱۱۶۱	۴۶	تعداد بخش
۱۰	۱,۴	۲۷۲۳	۱۱۳	تعداد دهستان

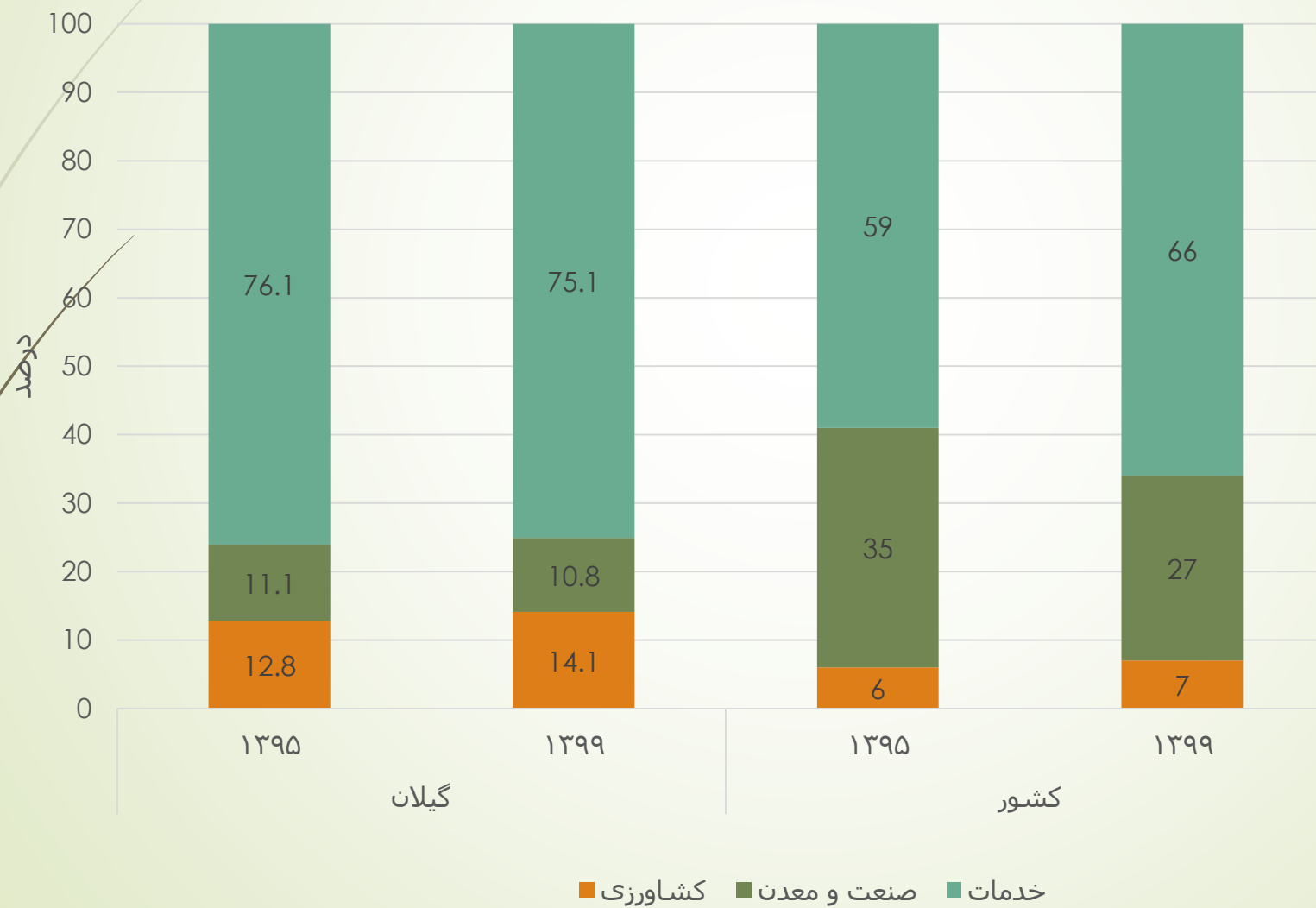
جمعیت و اشتغال

رتبه	نسبت استان به کشور (درصد)	کشور	گیلان	عنوان	
۱۲	۳,۰۵	۸۴۰,۵۵	۲۵۶۳	جمعیت کل (هزار نفر)	جمعیت
۲۲	۲,۷	۷۶	۶۶	نسبت شهرنشینی	
۳	-	۴۲,۱	۱۸۰,۲	تراکم جمعیت	
۳۱	-	۱,۷۴	۱,۰۶	میزان باروری کل (نفر)	
۱	-	۶,۸	۱۰	میزان سالخوردگی جمعیت (درصد)	
۴	-	۴۰,۹	۴۵,۲	نرخ مشارکت اقتصادی (درصد)	اشتغال
۱۲	-	۹,۲	۷,۹	نرخ بیکاری (درصد)	

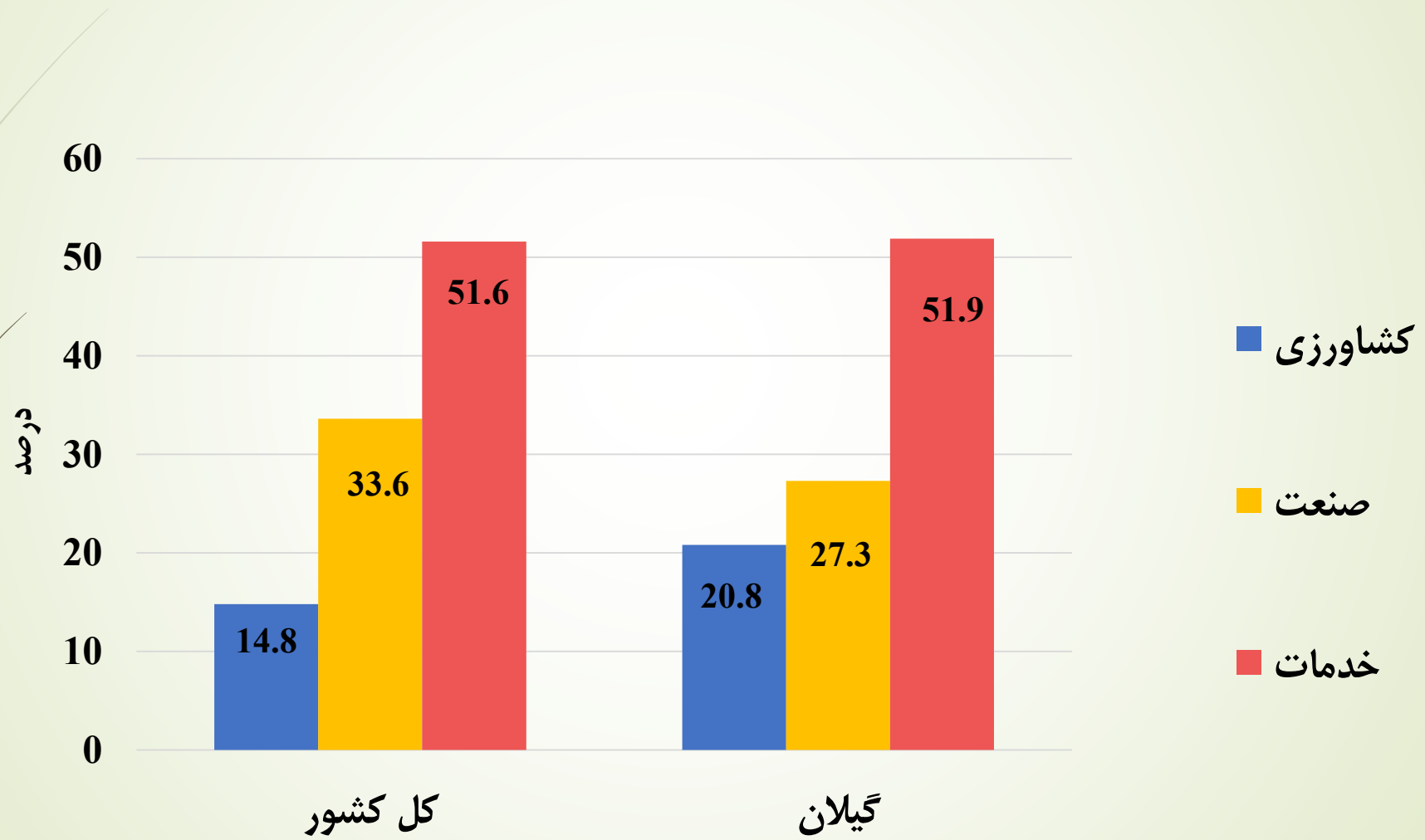
اقتصاد کلان (قیمت ثابت سال ۱۳۹۰، میلیون ریال)

رتبه	نسبت استان به کشور (درصد)	کشور	گیلان	عنوان	اقتصاد کلان
۱۲	۲,۱	۷۳۹۴۹۳۳	۱۴۹۰۵۴	تولید ناخالص داخلی بدون نفت	
۹	۳,۶۰	۵۲۹۸۶۳۸۸۱	۱۹۰۸۲۵۳۷	ارزش افزوده بخش کشاورزی	
۲۹	۰,۰۲	۱۰۷۹۱۳۰۷۴۱	۱۷۷۱۳۲	ارزش افزوده بخش معدن	
۱۷	۱,۷۱	۹۳۳۲۵۴۸۳۴	۱۵۹۴۲۴۲۰	ارزش افزوده بخش صنعت	
۱۰	۲,۳۵	۴۸۳۱۵۱۶۵۵۳	۱۱۳۳۸۲۰۴۶	ارزش افزوده بخش خدمات	
۱۹	۶۶,۱	۸۸	۵۸,۲	تولید سرانه	

اقتصاد کلان - ترکیب ارزش افزوده بخشهای اقتصادی

اقتصاد کلان - ترکیب اشتغال بخشهای اقتصادی

کشاورزی

رتبه	نسبت استان به کشور (درصد)	کشور	گیلان	عنوان	کشاورزی
۱۷	۲,۳	۱۵۰۸۳۸۰۹	۳۴۷۵۴۳	مساحت اراضی کشاورزی (هکتار)	
۲	۲۲,۳	۳۰۳۲۸۸۴	۶۷۶۱۰۲	تولید شلتوک (تن)	
۲۰	۲,۳	۹۰۹,۵	۲۰,۷	تولید گوشت قرمز (تن)	
۴	۸,۳	۲۶۷۹	۲۲۲	تولید گوشت مرغ (تن)	
۲۱	۱,۳	۱۱۰۴۹	۱۴۰	تولید شیر (تن)	
۹	۴,۵	۱۱۲	۵	تولید عسل (تن)	
۳	۱۲,۹	۱۲۸۵۸۸	۱۶۶۳۲	تولید زیتون (تن)	
۱	۹۵,۷	۱۷۵۶۱۱	۱۶۸۰۲۶	تولید چای (تن)	
۲	۴۷,۶	۴۴۲۰۴۰	۲۱۰۳۶۸	تولید کیوی (تن)	
۱	۶۵	۱۶۱۰۵	۱۰۴۷۸	تولید فندق (تن)	
۳	۸,۳	۵۵۶	۴۶	تولید آبزیان پرورشی (هزارتن)	
۱	۳۲,۳	۲۷۲۱۰۷	۸۷۹۶۱	ابریشم (کیلوگرم)	

صنعت

رتبه	نسبت استان به کشور (درصد)	کشور	گیلان	عنوان	
۱۳	۲,۵	۳۰۴۰۰	۷۶۹	تعداد کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر	صنعت
۱۳	۲,۴	۱۸۸۴۴۷۳	۴۴۴۹۸	تعداد شاغلان کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر (نفر)	
۱۵	۱,۷	۹۰۵۶۹۹۲	۱۵۴۷۷۸	ارزش افزوده کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر (میلیون ریال)	

گردشگری

رتبه	نسبت استان به کشور (درصد)	کشور	گیلان	عنوان	
۵	۵,۵	۳۸۶۹۵	۲۱۱۷	تعداد نفر شب اقامت سفرهای انجام شده (هزار نفر)	
۴	۸	۱۳۹۶	۱۱۱	تعداد هتل	
۴	۱۳,۷	۳۱۲۱۲۹	۴۲۶۰۲	تعداد تخت‌های اقامتی	

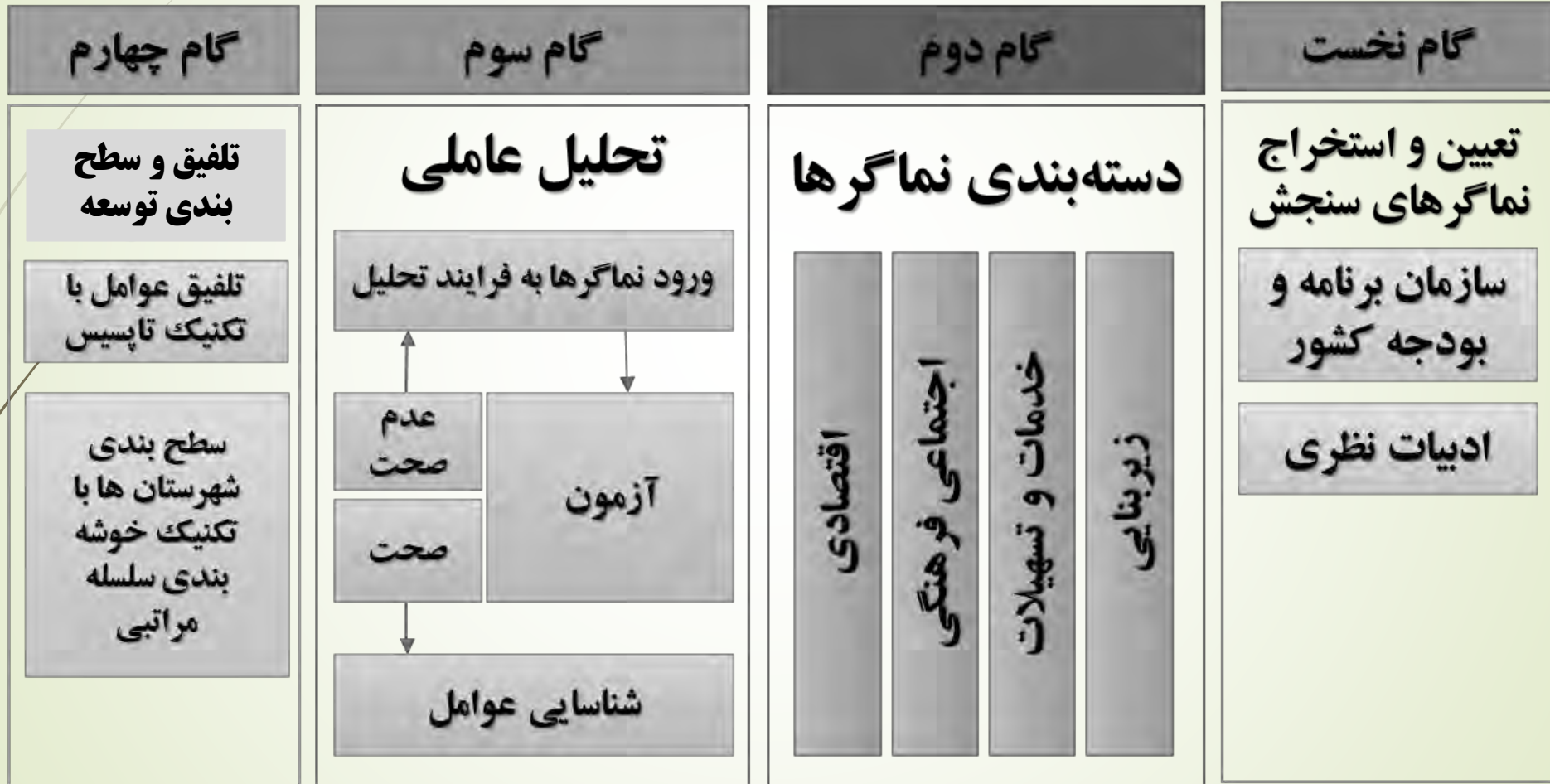
زیربنایی

رتبه	نسبت استان به کشور (درصد)	کشور	گیلان	عنوان
۱۰	۴,۶	۵۳۳۷۱	۲۴۶۳	ظرفیت عملی نیروگاه‌های حرارتی (مگا وات)
۱۳	۲	۲۷۹۳	۵۶	طول آزاد راه
۱۴	۲,۴	۱۹۸۹۴	۴۸۷	طول بزرگراه
۸	۳,۶	۵۹۰۴۲	۲۱۱۹	مساحت زیربنای پروانه‌های ساختمانی صادر شده برای ساختمانهای مسکونی
۲۱	۱,۸	۴۶۵۸۱	۸۳۲	تعداد واحدهای احداث شده مسکن محرومین
-	۲,۶	۲۴۴	۲۳۷	ظرفیت مخازن آب شهری به ازای هزار نفر جمعیت شهری

زیربنایی

اجتماعی

رتبه	نسبت استان به کشور (درصد)	کشور	گیلان	عنوان	
۲۰	-	۲۸	۲۴	نسبت دانش آموز به معلم (نفر)	آموزش
۲۴	-	۲۵,۹	۲۲,۶	تراکم دانش آموز در کلاس دوره ابتدایی دولتی (نفر)	
۱۱	-	۱,۲۱	۱,۴۰	نسبت تعداد بیمارستان فعال به صد هزار نفر جمعیت	سلامت
۲۷	-	۱۶,۸	۱۵,۴	نسبت تعداد تخت‌های فعال بخش‌های بیمارستانی به جمعیت	

رتبه بندی شهرستانها در زمینه توسعه کشاورزی

رتبه بندی شهرستانها بر اساس قابلیت های کشاورزی

رتبه قابلیت	امتیاز	شهرستان
۱	۱,۰۰	رشت
۲	۰,۴۸	صومعه سرا
۳	۰,۳۴	طوالش
۴	۰,۳۰	آستانه اشرفیه
۵	۰,۲۹	رودبار
۶	۰,۲۷	فومن
۷	۰,۲۴	شفت
۸	۰,۲۴	لاهیجان
۹	۰,۱۹	رودسر
۱۰	۰,۱۷	رضوانشهر
۱۱	۰,۱۶	سیاهکل
۱۲	۰,۱۱	لنگرود
۱۳	۰,۱۰	بندرانزلی
۱۴	۰,۰۹	ماسال
۱۵	۰,۰۳	آستارا
۱۶	۰,۰۰	املش

رتبه بندی شهرستانها بر اساس عملکرد کشاورزی

رتبه قابلیت	امتیاز	شهرستان
۱	۰,۹۶۴	رشت
۲	۰,۴۶۳	رودسر
۳	۰,۳۹۷	لاهیجان
۴	۰,۳۷	طوالش
۵	۰,۳۵۹	صومعه سرا
۶	۰,۳۱۰	آستانه اشرفیه
۷	۰,۲۳۸	لنگرود
۸	۰,۲۲۳	رودبار
۹	۰,۲۱۵	فومن
۱۰	۰,۱۹۲	شفت
۱۱	۰,۱۷۲	سیاهکل
۱۲	۰,۱۷۲	املش
۱۳	۰,۱۶۲	رضوانشهر
۱۴	۰,۰۹۹	ماسال
۱۵	۰,۰۴۳	بندرانزلی
۱۶	۰,۰۲۶	آستارا

مؤلفه	نماگر
قابلیت	سهیم شهرستان از اراضی دارای توان کشاورزی استان
	سهیم آب در دسترس شهرستان از کل منابع آب در دسترس استان
عملکرد	تعداد شاغلین بخش کشاورزی شهرستان
	ارزش افزوده بخش کشاورزی به ازای هر شغل
	سطح زیر کشت اراضی کشاورزی آبی و دیم

رتبه بندی شهرستانها در زمینه توسعه کشاورزی

ماتریس قابلیت و عملکرد شهرستانها در بخش کشاورزی

قابلیت		شرح	
کمتر از میانگین	بیشتر از میانگین		
رودسر-لنگرود	رشت-صومعه سرا- طوالش-آستانه اشرفیه-لاهیجان	بیشتر از میانگین	عملکرد
املش-آستارا- ماسال-بندر انزلی- سیاهکل-رضوانشهر	شفت-فومن- رودبار	کمتر از میانگین	

رتبه بندی شهرستانها در زمینه توسعه صنعت

رتبه بندی شهرستانها بر اساس **قابلیت های صنعت**

رتبه قابلیت	امتیاز	شهرستان
۱	۰,۵۶۴	رشت
۲	۰,۵۶۱	صومعه سرا
۳	۰,۴۰۲	طوالش
۴	۰,۳۹۸	آستانه اشرفیه
۵	۰,۳۹۵	رودبار
۶	۰,۳۵۹	فومن
۷	۰,۳۵۴	شفت
۸	۰,۳۵۳	لاهیجان
۹	۰,۳۴۲	رودسر
۱۰	۰,۳۱۴	رضوانشهر
۱۱	۰,۲۹۳	سیاهکل
۱۲	۰,۲۵۲	لنگرود
۱۳	۰,۲۵۱	بندر انزلی
۱۴	۰,۲۳۱	ماسال
۱۵	۰,۲۱۰	آستارا
۱۶	۰,۱۳۳	املش

رتبه بندی شهرستانها بر اساس **عملکرد صنعت**

رتبه قابلیت	امتیاز	شهرستان
۱	۰,۷۶۱	رشت
۲	۰,۳۸۵	بندر انزلی
۳	۰,۲۸	رودبار
۴	۰,۳۱۴	آستانه اشرفیه
۵	۰,۲۶۲	شفت
۶	۰,۲۵۲	لاهیجان
۷	۰,۲۵۲	طوالش
۸	۰,۱۴۸	صومعه سرا
۹	۰,۱۱۳	سیاهکل
۱۰	۰,۰۹۰	فومن
۱۱	۰,۰۸۵	رضوانشهر
۱۲	۰,۰۸۴	رودسر
۱۳	۰,۰۷۹	لنگرود
۱۴	۰,۰۳۴	آستارا
۱۵	۰,۰۱۲	املش
۱۶	۰,۰۰۸	ماسال

مؤلفه	نماگر
قابلیت	تعداد واحدهای فعال شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی
	میانگین فاصله از راه های اصلی
	میانگین فاصله از بندر
	میانگین فاصله از خطوط انتقال گاز
	امتیاز تناسب اراضی برای توسعه صنعت در رده های شش گانه
	میانگین فاصله از خطوط انتقال نیرو
	تعداد معادن
عملکرد	ارزش افزوده بخش صنعت
	LQ صنعت
	سهم اشتغال صنعت

رتبه بندی شهرستانها در زمینه توسعه صنعت

ماتریس قابلیت و عملکرد شهرستانها در بخش صنعت

قابلیت		شرح	
کمتر از میانگین	بیشتر از میانگین		
تالش	لاهیجان-آستانه اشرفیه-رشت- بندر انزلی-رودبار- شفت	بیشتر از میانگین	عملکرد
املش-ماسال- رودسر-رضوانشهر- سیاهکل	فومن-لنگرود- آستارا-صومعه سرا	کمتر از میانگین	

رتبه بندی شهرستانها در زمینه توسعه خدمات و بازرگانی

رتبه بندی عملکرد خدمات و بازرگانی

نماگر		مولفه
رتبه خدمات فرهنگی، ورزشی و گردشگری	دسترسی به زیرساخت ها و تسهیلات (شهری)	قابلیت
رتبه خدمات بهداشتی و درمانی		
رتبه خدمات تامین اجتماعی		
رتبه خدمات مالی		
رتبه خدمات زیربنایی و ارتباطات		
ظرفیت تخلیه و بارگیری بنادر	عملکرد	
نزدیکی به بنادر		
ارزش افزوده بخش خدمات ۱		
LQ بخش خدمات		
سهم اشتغال بخش خدمات		

رتبه قابلیت	امتیاز	شهرستان
۱	۰,۹۰۲	رشت
۲	۰,۲۷۸	بندر انزلی
۳	۰,۲۷۴	آستارا
۴	۰,۱۹۵	لاهیجان
۵	۰,۱۹۰	لنگرود
۶	۰,۱۳۸	رودسر
۷	۰,۱۳۷	طوالش
۸	۰,۱۲۲	رودبار
۹	۰,۰۹۸	آستانه اشرفیه
۱۰	۰,۰۹۶	صومعه سرا
۱۱	۰,۰۹۳	ماسال
۱۲	۰,۰۸۰	رضوانشهر
۱۳	۰,۰۷۸	فومن
۱۴	۰,۰۳۴	املش
۱۵	۰,۰۲۳	سیاهکل
۱۶	۰,۰۰	شفت

رتبه بندی قابلیت های خدمات و بازرگانی

رتبه قابلیت	امتیاز	شهرستان
۱	۰,۶۹۲	بندر انزلی
۲	۰,۴۳۸	آستارا
۳	۰,۳۸۶	رودسر
۴	۰,۳۶۶	لاهیجان
۵	۰,۳۶۶	رودبار
۶	۰,۳۶۳	آستانه اشرفیه
۷	۰,۳۵۰	شفت
۸	۰,۳۴۹	صومعه سرا
۹	۰,۳۴۹	طوالش
۱۰	۰,۳۳۱	رشت
۱۱	۰,۳۲۸	فومن
۱۲	۰,۳۱۵	ماسال
۱۳	۰,۲۸۱	املش
۱۴	۰,۱۹۸	سیاهکل
۱۵	۰,۱۸۳	رضوانشهر
۱۶	۰,۱۵۲	لنگرود

رتبه بندی شهرستانها در زمینه توسعه خدمات و بازرگانی

ماتریس قابلیت و عملکرد شهرستانها در بخش خدمات و بازرگانی

قابلیت		شرح	
کمتر از میانگین	بیشتر از میانگین		
لنگرود	رشت - بندر انزلی - آستارا - رودسر - لاهیجان - طوالش	بیشتر از میانگین	عملکرد
ماسال - املش - سیاهکل - رضوانشهر	رودبار - آستانه اشرفیه - صومعه سرا - فومن - شفت	کمتر از میانگین	

رتبه بندی شهرستانها در زمینه توسعه گردشگری

رتبه بندی شهرستانها بر اساس **عملکرد** گردشگری

مولفه	نماگر
قابلیت	امتیاز شهرستانها از نظر برخورداری از منابع و جاذبه های گردشگری
	طول خط ساحلی شهرستان
	سهم اراضی جنگلی از کل اراضی جنگلی
	تعداد واحدهای اقامتی (هتل، هتل آپارتمان، مهمان پذیر، مجتمع گردشگری)
	خدمات فرهنگی، ورزشی و گردشگری شهری
عملکرد	ارزش افزوده بخش خدمات هتل و رستوران
	LQ خدمات هتل و رستوران
	اشتغال بخش خدمات هتل و رستوران
	تعداد مسافر وارد شده از سایر استانها به شهرستان

رتبه قابلیت	امتیاز	شهرستان
۱	۰,۹۶	رشت
۲	۰,۲۴	رودسر
۳	۰,۲۳	بندرانزلی
۴	۰,۲۲	لنگرود
۵	۰,۱۹	لاهیجان
۶	۰,۱۸	آستارا
۷	۰,۱۳	طوالش
۸	۰,۱۰	فومن
۹	۰,۰۹	صومعه سرا
۱۰	۰,۰۹	آستانه اشرفیه
۱۱	۰,۰۶	رضوانشهر
۱۲	۰,۰۵	رودبار
۱۳	۰,۰۳	املش
۱۴	۰,۰۳	سیاهکل
۱۵	۰,۰۳	ماسال
۱۶	۰,۰۲	شفت

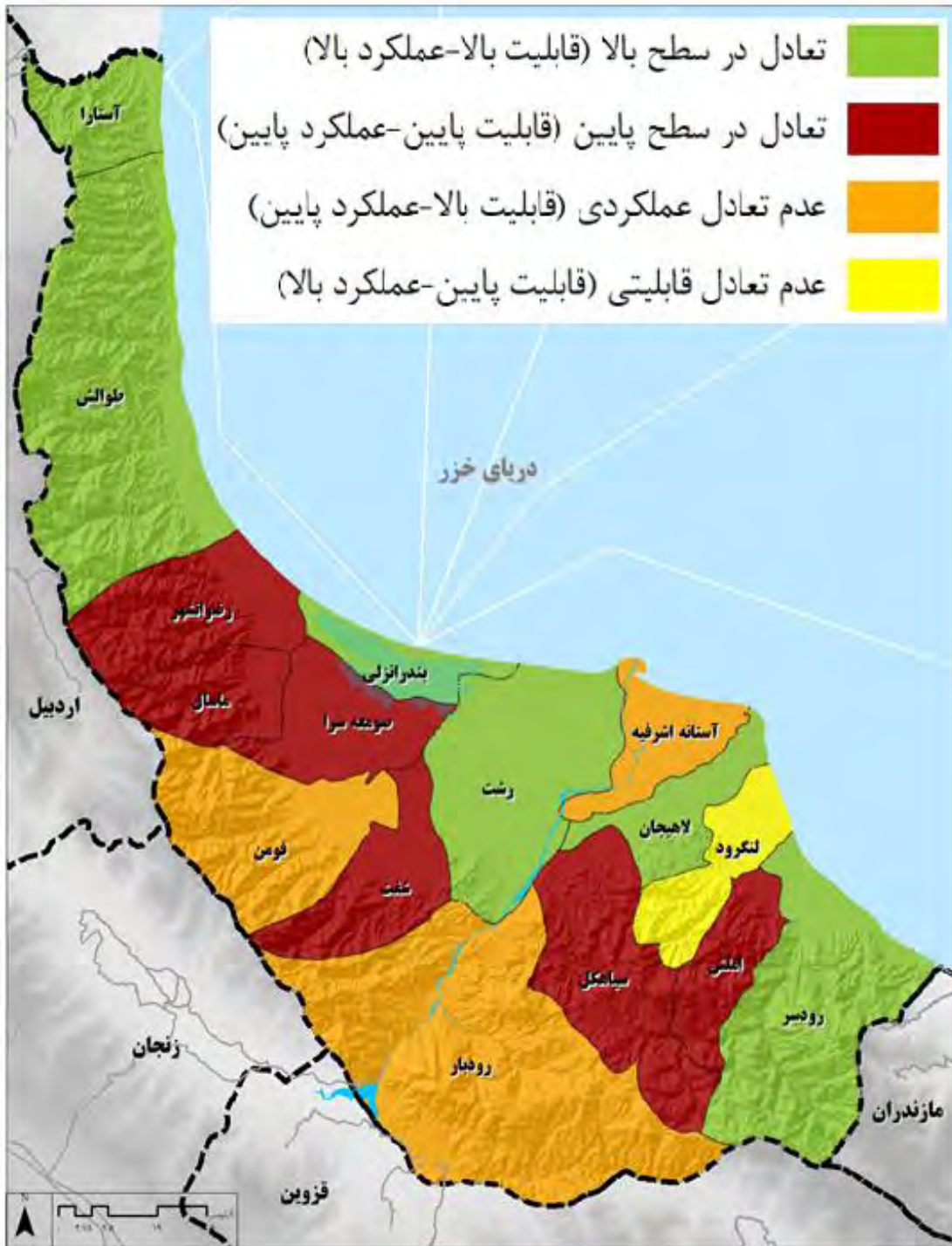
رتبه بندی شهرستانها بر اساس **قابلیت های** گردشگری

رتبه قابلیت	امتیاز	شهرستان
۱	۰,۶۷	رشت
۲	۰,۵۹	طوالش
۳	۰,۵۰	رودسر
۴	۰,۴۳	بندرانزلی
۵	۰,۴۰	لاهیجان
۶	۰,۳۸	آستارا
۷	۰,۳۸	فومن
۸	۰,۳۷	صومعه سرا
۹	۰,۳۷	لنگرود
۱۰	۰,۳۶	رودبار
۱۱	۰,۳۴	آستانه اشرفیه
۱۲	۰,۲۹	ماسال
۱۳	۰,۲۹	املش
۱۴	۰,۲۷	رضوانشهر
۱۵	۰,۲۶	شفت
۱۶	۰,۲۱	سیاهکل

رتبه بندی شهرستانها در زمینه توسعه گردشگری

ماتریس قابلیت و عملکرد شهرستانها در بخش گردشگری

قابلیت		شرح	
کمتر از میانگین	بیشتر از میانگین		
لنگرود	رشت - رودسر - بندرانزلی - لاهیجان - آستارا - طوالش	عملکرد	
شفت - ماسال - سیاهکل - املش - رضوانشهر - صومعه سرا	فومن - آستانه - اشرفیه - رودبار		

رتبه بندی شهرستانها در زمینه قابلیت و عملکرد توسعه

شهرستان‌های دارای مزیت بر حسب بر اساس قابلیت (سطح توسعه بر حسب قابلیت)

قابلیت توسعه	آستارا	آستانه اشرفیه	املش	بندر انزلی	طوالش	رشت	رضوانشهر	رودبار	رودسر	سیاهکل	شفت	صومعه سرا	فومن	لاهیجان	لنگرود	ماسال
کشاورزی	۲	۲	۱	۱	۲	۱	۱	۲	۱	۱	۲	۱	۲	۱	۱	۱
صنعت	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
خدمات و بازرگانی	۲	۲	۱	۱	۲	۱	۱	۱	۲	۱	۱	۱	۱	۲	۱	۱
گردشگری	۲	۲	۱	۲	۱	۱	۱	۲	۱	۲	۱	۲	۲	۲	۲	۲

شهرستان‌های دارای مزیت بر حسب بر اساس عملکرد (سطح توسعه بر حسب عملکرد)

قابلیت توسعه	آستارا	آستانه اشرفیه	املش	بندر انزلی	طوالش	رشت	رضوانشهر	رودبار	رودسر	سیاهکل	شفت	صومعه سرا	فومن	لاهیجان	لنگرود	ماسال
کشاورزی	۲	۲	۱	۱	۲	۱	۱	۱	۲	۱	۲	۱	۲	۲	۱	۱
صنعت	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
خدمات و بازرگانی	۲	۲	۱	۲	۲	۱	۱	۲	۲	۱	۱	۱	۱	۲	۲	۲
گردشگری	۲	۲	۱	۲	۲	۱	۱	۲	۲	۱	۱	۱	۱	۲	۲	۲

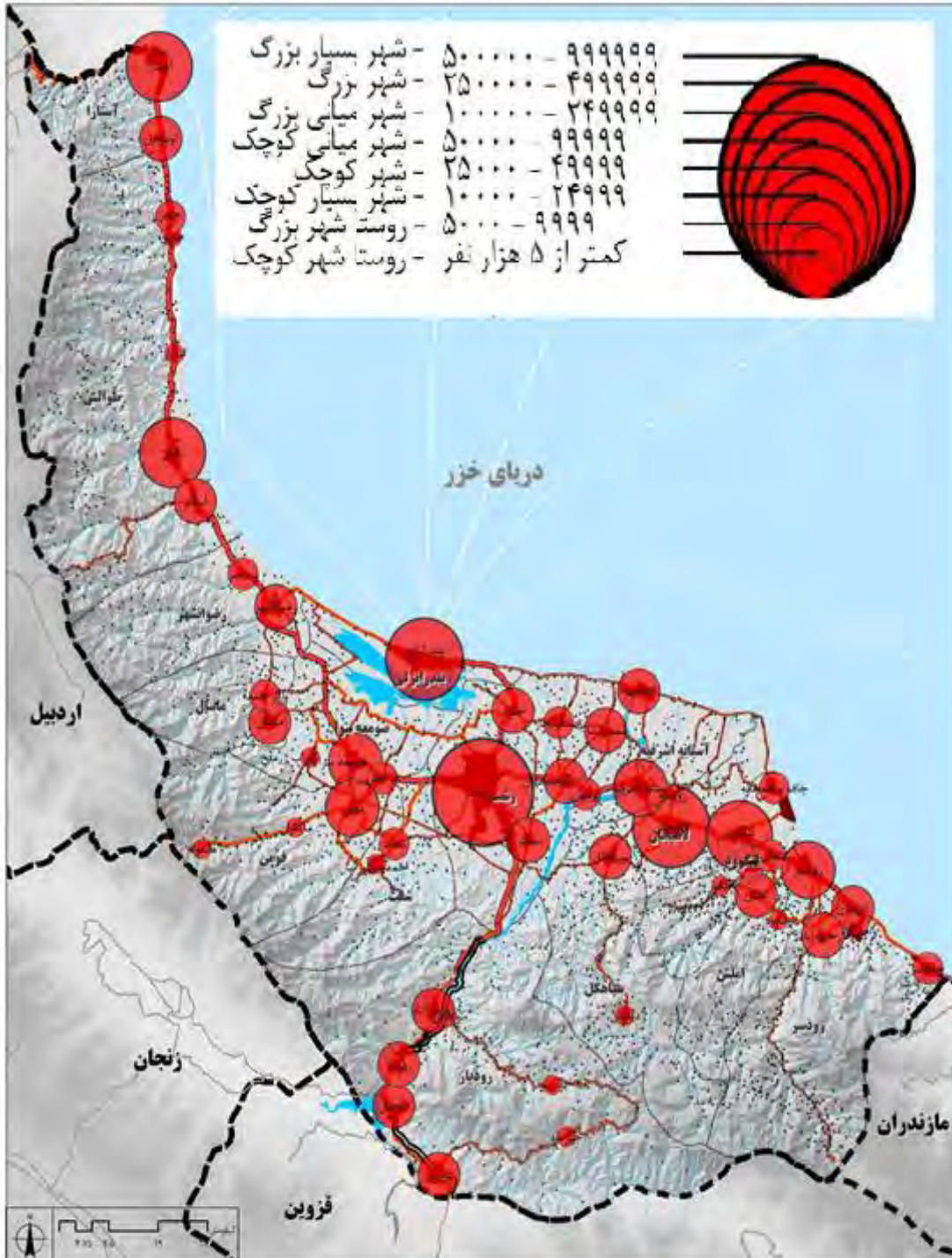
عدم تعادل های نظام شهری و روستایی

❖ از نظر نخست شهری، برتری قابل توجه جمعیت شهر نخست نسبت به جمعیت سایر شهرهای استان گیلان مشهود است به نحوی که شهر نخست استان یعنی رشت، ۵.۷۴ برابر شهر دوم یعنی بندر انزلی جمعیت دارد.

❖ تعداد زیاد شهرهای کوچک و روستا شهرها در ساختار نظام سکونتگاهی استان.

❖ بر این اساس، مهمترین عدم تعادل در نظام شهری استان گیلان عدم وجود شهرهای میانی بزرگ و کوچک است.

❖ یکی از مهمترین چالشهای نظام روستایی استان گیلان تعداد بالای روستاهای کوچک است. به بیانی، باوجود اینکه در سال ۱۳۹۵، ۳۷.۳ درصد روستاهای استان را (۱۰۳۶ آبادی)، روستاهای کمتر از ۱۰۰ نفر تشکیل می‌داده‌اند؛ ولیکن این روستاها تنها ۳.۷ درصد جمعیت روستایی استان را در خود جای داده‌اند.

رتبه بندی شهرستانها در زمینه عدم تعادل های زیست محیطی

مؤلفه	نماگر
قابلیت	ظرفیت زیستی
	سرانه ظرفیت زیستی
عملکرد	ردپای اکولوژیک
	سرانه ردپای اکولوژیک

شهرستان	ظرفیت زیستی (هکتار جهانی)	سرانه ظرفیت زیستی هکتار جهانی به ازای هر نفر	ردپای اکولوژیک (هکتار جهانی)	سرانه ردپای اکولوژیک (هکتار جهانی به ازای هر نفر)
آستارا	۸۰۷۰۷	۱.۴	۸۱۹۰۹	۱.۴
آستانه اشرفیه	۸۸۶۲۹	۱.۶	۱۶۶۲۰۰	۳.۱
املش	۸۴۹۹۳	۵	۶۳۹۰۹	۳.۷
بندر انزلی	۳۸۲۶۵	۰.۳	۱۴۴۵۱۰	۱.۲
طوالش	۱۰۰۲۶۱	۱.۳	۱۹۵۰۹۸	۲.۶
رشت	۲۴۶۰۹۲	۰.۴	۱۴۲۳۰۲۹	۲
رضوانشهر	۱۵۱۸۷۰	۶.۶	۴۸۸۰۳۰	۲۱.۳
رودبار	۷۴۴۸۰	۱.۲	۳۱۲۸۰۷	۵
رودسر	۲۸۰۳۱۲	۴	۱۷۷۱۶۳	۲.۵
سیاهکل	۱۹۷۶۱۷	۱۰	۷۹۴۷۶	۴
شفت	۱۲۷۱۶۱	۱۴.۳	۹۹۸۰۳	۱۱.۲
صومعه سرا	۱۳۰۹۸۲	۲.۵	۲۱۵۳۲۴	۴.۱
فومن	۲۱۰۴۴۲	۶.۴	۱۲۶۳۲۵	۳.۸
لاهیجان	۸۷۶۹۹	۰.۹	۱۹۶۶۶۶	۲
لنگرود	۸۹۳۲۳	۱	۱۵۹۷۲۵	۱.۷
ماسال	۹۵۱۰۲	۵	۴۰۷۸۶	۲.۱

پیامدهای ادامه وضع موجود

- افزایش روند رشد مصرف منابع طبیعی و در نتیجه تنزل ، تهی سازی و تخریب منابع و محیط زیست
- ناکارآمدی و عدم شکل گیری زنجیره های تولید و بهره وری پایین
- افزایش قطبش فضایی به مرکزیت رشت
- بارگذاری بیش از توان در پهنه جلگه ای - کوهپایه ای
- عدم بهره برداری از موقعیت ژئواکونومیک و پتانسیل های دریایی استان
- روند صعودی مهاجرت جمعیت
- تشدید عدم توازن منطقه ای و گسترش عرصه های ناکارآمد زیست و فعالیت

علی رغم پتانسیل های موجود، استان گیلان جایگاه خود را در تقسیم کار ملی به دست نمی آورد

بهره وری (میلیون ریال به ازای شغل)		اشتغال (هزار نفر)			تولید (میلیارد ریال)			شرح	
نرخ رشد سالانه	۱۴۱۵	۱۳۹۰	نرخ رشد سالانه	۱۴۱۵	۱۳۹۰	نرخ رشد سالانه	۱۴۱۵		۱۳۹۰
۱/۰۹	۳۸۴	۲۹۳	۰/۶۵	۸۹۳	۷۶۰	۱/۷۴	۳۴۲،۸۳۸	۲۲۲،۵۹۵	کل

روایت کلان سناریوهای اصلی و سه‌گانه توسعه استان گیلان

۱

گیلان چشم‌به‌راه - منزوی
(افول - فاجعه)

نام مستعار: ترمی

ماهیت: منفعل - Passive
اقتصاد اولیه مبتنی بر مواهب طبیعی

- ❑ رویکرد درون‌زا - مواجهه با **تهدیدهای بیرونی** و ناتوانی استان با مواجهه با تهدیدها ناشی از **ضعف درونی** و تسلط **رویکردهای نابرنامه‌ریزانه**
- ❑ اولویت و تسلط رویکرد اقتصادی **خام‌فروشی** مبتنی بر مزیت‌های نسبی و مواهب طبیعی پردازش‌نشده - عدم شکل‌گیری زنجیره‌های تولید - بهره‌وری پایین
- ❑ اولویت و تسلط رویکرد **صرفه‌های** ناشی از **مقیاس** و در نتیجه قطبش فضایی به مرکزیت رشت و پهنه‌ی جلگه‌ای - کوهپایه‌ای
- ❑ بارگذاری بیش از توان در **پهنه‌ی جلگه‌ای** استان گیلان

۲

گیلان چابک - خزری
(ممکن - اقتضایی)

نام مستعار: گیله‌مردی
ماهیت: فعال کنش‌گرا - Active
اقتصاد سبز آبی - رقابت‌پذیر

- ❑ **رویکرد درون‌زای برون‌نگر - قوت و توانمندی درونی** استان در **بهره‌گیری بیشینه** از فرصت‌های بیرونی حتی در صورت عدم بهره‌مندی از فرصت و مواجهه با تهدیدهای احتمالی
- ❑ اولویت و تسلط رویکرد اقتصادی **رقابت‌پذیری** مبتنی بر خلق مزیت‌های رقابتی و **تکمیل زنجیره‌ی ارزش** فعالیت‌های مبتنی بر مزیت‌های نسبی و مواهب طبیعی - اقتصاد رقابت‌پذیر، دانشی با **مسئولیت‌پذیری محیط‌زیستی**
- ❑ اولویت و تسلط رویکرد **صرفه‌های** ناشی از **تجمع - اقتصاد سبز آبی**
- ❑ بارگذاری متناسب با توان در **پهنه‌های** استان گیلان - پذیرش رویکرد **نوسازی اکولوژیک** و ارتقا **ظرفیت زیستی** از طریق **روی‌گردانی به دریا**

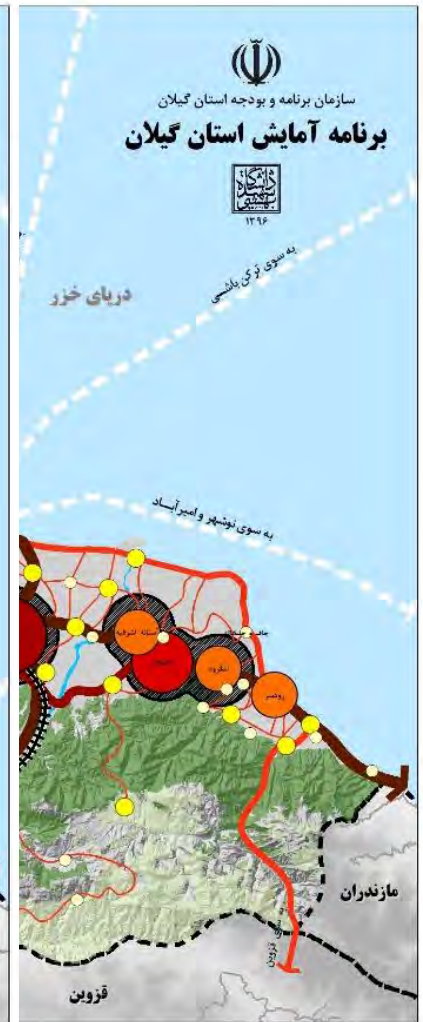
۳

گیلان پیشگام - جهانی
(شالوده‌شکنانه و رویایی)

نام مستعار: مارلیک
ماهیت: پیش‌نگرانه - Proactive
اقتصاد آبی دریامحور

- ❑ **رویکرد برون‌نگر - بهره‌مندی از فرصت‌های اقتصادی** و سیاسی **بیرونی** و مواجهه با کم‌ترین تهدید اجتماعی - جمعیتی از بیرون استان
- ❑ اولویت و تسلط رویکرد رقابت‌پذیر **اقتصادی دریامحور (Marine-Based Economy)** - **اقتصاد آبی** - تسلط فعالیت‌های **لجستیک، ترانزیت و اقتصاد دانشی**
- ❑ اولویت و تسلط رویکرد **منطقه‌گرایی بنادر (Port Regionalization)** - شکل‌گیری و تقویت **پس‌کرانه‌ها و پیش‌کرانه‌ها**
- ❑ **توسعه فضایی ساحل و دریامحور** به **مرکزیت کانون‌های بندری** استان، بندر انزلی، آستارا و بندر چمخاله
- ❑ تقویت و رونق **پهنه‌ی ساحلی** استان گیلان

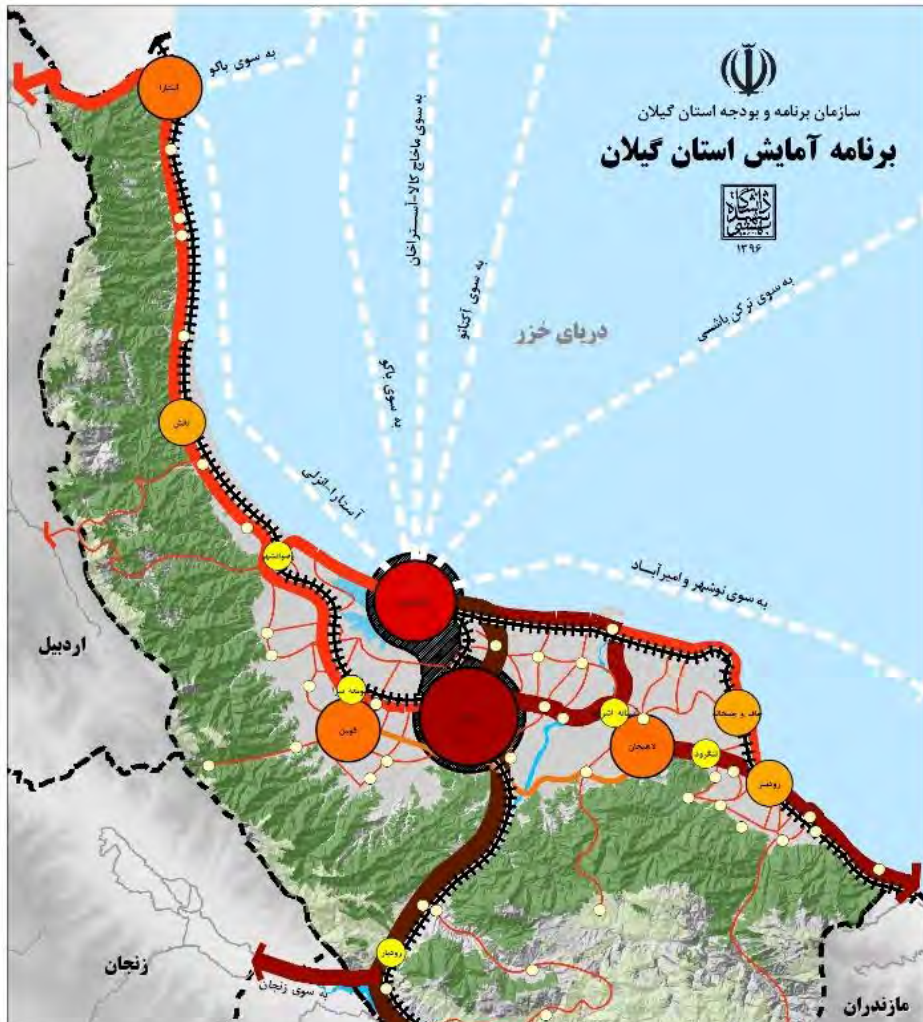
بازنگری در الگوی توسعه استان

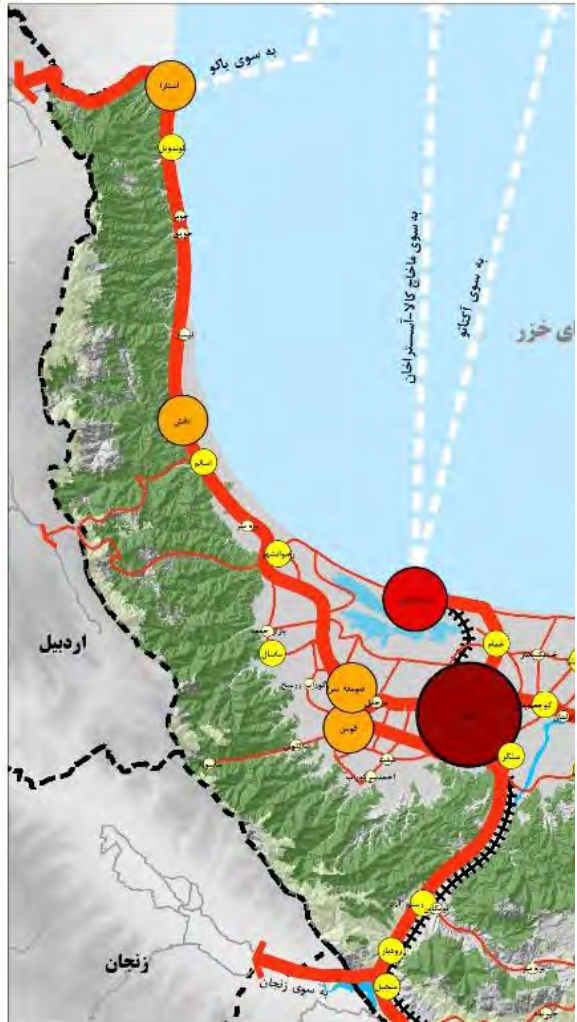
عنوان نقشه: **کانون ها و محورها در سازمان فقه**

جریان غالب توسعه شمال

عنوان نقشه: **کانون ها و محورها در سازمان فضایی سناریوی سوم (پیشگام)**

عنوان نقشه: **کانون ها و محورها در سازمان فضایی سناریوی نخست (گیلان چشم به راه)**

جریان غالب توسعه شمال

الگوی توسعه دستیابی به وضع مطلوب

الگوی توسعه نوینی که در ظرفیت تحمل محیط است. «**توسعه سبز**»

به موازات الگوی توسعه سبز، به ظرفیت های نوینی نیاز است که از یک سو درونزا (برآمده از عوامل محلی / استانی) و از سوی دیگر برون زا (برآمده از عوامل ملی / فراملی) باشد. «**توسعه آبی**»

➡ به عبارت دیگر :

برای دستیابی به جایگاه ملی متناسب با پتانسیل های استان، ایجاد اشتغال و افزایش درآمد، تنوع بخشی اقتصادی، تعادل فضایی و افزایش مشارکت جوامع محلی همراه با پایداری، به الگوی **توسعه سبز - آبی** نیاز داریم

شرح	تولید (میلیارد ریال)			اشتغال (هزار نفر)			بهره‌وری (میلیون ریال به ازای شغل)		
	۱۳۹۰	۱۴۱۵	نرخ رشد	۱۳۹۰	۱۴۱۵	نرخ رشد	۱۳۹۰	۱۴۱۵	نرخ رشد
کل	۲۲۲،۵۹۵	۸۸۵،۰۳۹	۵/۶۸	۷۶۰	۱،۵۸۱	۲/۹۷	۲۹۳	۵۶۰	۲/۶۲

توضیحات	پیشران	
<p>ایفای نقش استان گیلان به عنوان یکی از هابهای تجاری / لجستیکی، هاب توزیع و هاب (گذرگاه) ترانزیتی منطقه دریای خزر، ارائه خدمات و فناوریهای پیشرفته بندری و گمرکی و پیکربندی شبکه لجستیک استان و ارتباطات درون و برون استانی آنها تنها بخشی از اهم اقداماتی است که تحقق توسعه دریامحور طلب می کند. همچنین صنایع دریائی که به ساخت، تولید، تعمیر و تغییر سازه های گوناگون، تهیه همه ابزارها و تدارک نیازمندی های مرتبط با انواع کشتی، شناور، سکوهای فراساحل، ناوبری، دریانوردی، دریاداری، بندرداری، خدمات بندری و صید و صیادی می پردازد، یکی از زمینه های ضروری توسعه صنعتی استان با رویکرد دریا است. توسعه کشاورزی دریایی و محصولات صادراتی کشاورزی نیز از جهت گیریهای بخش کشاورزی در رابطه با توسعه دریا پایه به شمار می رود.</p>	توسعه دریا محور	کلان
<p>تکمیل زنجیره های ارزش بخش کشاورزی با تاکید بر توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی، در چارچوب خوشه های کشاورزی شامل خوشه های شیلات، کشاورزی دریایی، ماهیان خاویاری، برنج، چای، زیتون، عسل، ابریشم، بادام زمینی، قندق، کیوی، گیاهان دارویی، مرکبات، کشتهای گلخانه ای و زراعت چوب</p>	توسعه کشاورزی تجاری-صنعتی با تاکید بر خوشه های کشاورزی و تولید محصولات استراتژیک و دارای مزیت رقابتی	تولیدی
<p>خوشه صنعتی رودبار با اولویت صنایع غذایی، انرژی و کانی غیرفلزی - خوشه صنعتی لاهیجان، لنگرود، رودسر، املش، سیاهکل با اولویت صنایع غذایی، فلزی، شیمیایی - خوشه صنعتی رشت، بندر انزلی، آستانه اشرفیه، شفت با اولویت صنایع غذایی، نساجی و شیمیایی و دارویی - خوشه صنعتی فومن، صومعه سرا، رضوانشهر، ماسال با اولویت صنایع غذایی، سلولزی و شیمیایی - خوشه صنعتی آستارا و تالش با اولویت صنایع غذایی، سلولزی و نساجی.</p>	توسعه صنعت با محوریت پنج خوشه صنعت	تولیدی
<p>برخورداری از طیف متنوعی از جاذبه های طبیعی، فرهنگی - تاریخی و انسان ساخت با شهرت و عملکرد ملی و بین المللی در استان وجود امکانات اقامتی متنوع و حق انتخاب گسترده برای گردشگران</p>	گردشگری دریایی، طبیعی، ورزشی و سلامت	خدمات
<p>وجود ظرفیتهای و زیرساختهای مطلوب و در حال رشد برای ارائه خدمات برتر فراملی در حوزه های سلامت، آموزش عالی و بازرگانی</p>	خدمات برتر	

راهبردهای الگوی سبز - آبی در بخش کشاورزی

پیکر بندی ساختار فضایی بخش کشاورزی

عناصر	هدف	حوزه عمل
محور کشاورزی	برنامه‌ریزی یکپارچه زیرساخت‌ها و هم‌افزایی در بازرگانی	فراملی، ملی و منطقه‌ای (یا فشرده شده در حوزه‌های کوچکتر به صورت خطی و کمر بند متراکم)
خوشه کشاورزی	ایجاد شبکه‌های هم‌پیوند	منطقه‌ای و استانی (در نزدیکی مراکز و مناطق تولیدی)
پارک صنعتی - کشاورزی	ایجاد زنجیره ارزش و نوآوری	شهری (در نزدیکی مراکز و مناطق تولیدی)
منطقه ویژه کشاورزی	صادرات و بازاریابی محصولات	شهری (در نزدیکی یا درون مناطق آزاد و مناطق ویژه اقتصادی)
صیدگاه ماهیان و پرورش گاه ریزمغذی‌ها	توسعه کار آفرینی	شهری (در نزدیکی مراکز و پهنه‌های آبی)

عناصر این پیکر بندی با ایجاد ارتباط بین روستاهای متعدد و نقاط شهری هدف ، زنجیره ارزش (تامین - تولید - توزیع - مصرف) را کامل و رقابت پذیر می نماید .

راهبردهای الگوی سبز - آبی در بخش صنعت

ساختار فضایی نظام صنعت و معدن استان متشکل از شهرک‌های صنعتی، نواحی صنعتی، واحدهای بزرگ صنعتی و معادن است.

راهبرد محوری، پالایش و بهبود فضایی است که دارای سه مشخصه می باشد:

الف) طراحی زنجیره ارزش فعالیتهای صنعتی و اتصال بنگاههای بخش صنعت در یک شبکه هم پیوند درون و بین بخشی

ب) فعال نمودن ظرفیتهای خالی موجود در صنعت

ج) بهبود و ارتقای سطح فناوری بنگاههای بخش صنعت

راهبرد ایجاد و توسعه واحدهای صنعتی جدید با تاکید بر صنایع نانو و بیوتکنولوژی، الکترونیک، نساجی، سلولزی، تبدیلی و تکمیلی کشاورزی و شیلاتی، دارویی، بازیافت و صنایع دریایی با اولویت استقرار در شهرک های صنعتی، منطقه آزاد و مناطق ویژه اقتصادی در دستور کار قرار می گیرد.

راهبردهای الگوی سبز - آبی در بخش گردشگری

راهبردی محوری، شکل دهی نظام گردشگری دانش بنیان، طبیعت گرا (سبز) و اجتماع محور به جای گردشگری انبوه و مخرب محیط زیست است.

در این نظام:

- ایجاد و توسعه کانون های گردشگری، گردشگری بوم محور و هدایت شده با بهره مندی اجتماعات محلی برای **تنوع بخشی به اقتصاد روستا**
- گردشگری هدایت شده پیرامون **محورها و مسیرهای گردشگری دریایی**، ساحلی و کوهستانی - جنگلی.
- **تغییر الگوهای سفر از خوردو - محور به ریل - محور و حمل و نقل عمومی.**
- **تعریف مدارهای گردشگری مختلف**، متناسب با زمان اقامت، زمینه بازدید و تفریح گردشگر در جاذبه های آن مدار.
- **تعیین و ساماندهی مقاصد گردشگری برنامه ریزی شده و هدایت گردشگران** به این مکان ها و ایجاد محدودیت های ساختاری و اقتصادی جهت **هدایت برنامه ریزی شده گردشگران به حوزه های برنامه ریزی شده.**

با تشکر از حسن توجه شما